

Andrej Kretski

O križanju (De crucifixione)

1. Da bi slavili Kristusovo križanje, smo prišli sem, o kristoljubno občestvo: Kristusov spust, naš vzpon. S križanjem je prekletstvo odpravljeno, meso mrtvo, had prazen, hudič premagan. Zdaj, ko so vse nasprotne stvari odstranjene, živimo v miru in spokojnosti ter se ohranjamo na poti v nebesa in nobena nesreča nam ne more preprečiti pridobitve dokončne dovršitve. Poslušajte, prosim vas, o križanju materije in o tem, da smo najprej umrli za želje, da bi živelji s Kristusom (prim. Rim 6,8), vstali skupaj s Kristusom (prim. 1 Tes 4,16) in na koncu vladali skupaj s Kristusom (prim. 2 Tim 2,11).

33. Po postavi res ne sme umreti kot prestopnik postave, ampak mora po postavi umreti, da bi vse odkupil. Kajti on, ki je obujal mrtve k življenju, ki je slepim dajal vid, gluhim sluh, hromim gibljivost in, kar je najpomembnejše, ki je učil bogoljubne kreposti, ne sme umreti. Nasprotno, tisti, ki so mu nasprotovali, morajo umreti, pa vendar mora tudi on umreti, da bi nas s svojo predanostjo resničnemu življenju popeljal iz navideznega življenja in resnične smrti v resnično življenje in navidezno smrt. Zato je tisti, ki je oblečen v veličastvo in slavo (prim. Ps 93[92],1), slečen (prim. Mt 27,28), da bi Adamu, ki je bil slečen oblačila milosti, pokazal, kako ga nosi. Zato je razpet in potrežljivo prevzame nase smrt na lesu, da bi mrtve prek lesa vrnili v življenje, da bi vrnili izgubljeno zdravje in da bi samovoljo izbran suženjski jarem spremenil v svobodo. Zato umre na lesu, da bi prek lesa ubil hudiča, ki je Adama prevaral, in da bi grenkobo spremenil v sladkost (prim. 2 Mz 15,25). Zaradi tega je ubit na lesu, da bi se zlo, ki ga je v človeško naravo pognal les trnja in bodic, z lesom (križa) izkoreninilo iz človeške narave.

34. Danes Kristus trpi, da bi staro žalost spremenil v veselje. Zato postane preklet, ko visi na lesu (prim. 5 Mz 21,23), da bi nam namesto prekletstva pridobil blagoslov. Zato kača je prah (prim. 1 Mz 3,14), ker je prevarala človeka, da je jedel prah. Zdaj pa prah osvobodi prah od prahu in prah postane nebeški (prim. 1 Mz 2,7). In tisti, ki je Adama slekel do golega, pusti, da je hudič zaradi njegove golote gol. In tisti, ki je na križ razpel les, je hudič udaril kot novi Mojzes, zmagal v vojni z vojno proti novemu Amaléku (prim. 2 Mz 17,11) in danes je zasmehovani počaščen z zasmehovanjem nebeških hvalospevov. Danes so tisti, ki so ubili dediča, izgnani od dedičine (prim. Mt 21,38). Danes brezpravni Judje zaradi četrtega greha (prim. 2 Mz 1,13-14) bolj kot tedaj gorijo z opekarstvom in glino v večnem ujetništvu.

35. Na svoji dolgi, strmi in naporni poti, ki so jo bili prisiljeni opraviti, skušajo ponovno prižgati ognjeni steber, ki se je nekoč premikal in nato ugasnil (prim. 4 Mz 9,16). Danes tisti, ki je potopljen v temo, beži skozi temo (prim. Mt 27,45). Umirajoče Sonce je s svojimi žarki uničilo temo, skrito v človeški naravi. Danes je tisti, ki je *bil pokoren do smrti, celo smrti na križu* (Flp 2,8), uničil nepokornost. Danes on, ki je na križu iztegnil svoje roke, odpira Očetove roke, da bi objel mene, nesrečnika. Danes, *sredi zemlje* (Ps 74[73],12), srednji v Trojici, umre kot človek, da bi tudi sam jedel z drevesa sredi raja (prim. 1 Mz 2,9). Zato umre ob šesti uri (prim. Lk 23,44), da bi odrešil človeka,

ustvarjenega na šesti dan (prim. 1 Mz 1,26). Umre ob šesti uri, opoldne, v žgoči vročini, da bi z notranjo, blagodejno toploto izpolnitve postave uničil ognjene in smrtonosne žarke.

36. Danes Kristus umre, ker se Pilat boji in trepetata nad stvarmi, nad katerimi ni treba trepetati, in zato izreče napačno sodbo, čeprav je spoznal resnico v Jezusovi nedolžnosti. Zato si, trpinčen od zlobnega zarotnika, umiva roke – a ga vse reke sveta ne morejo oprati. *Nedolžen sem*, pravi, *nad krvjo tega pravičnega človeka* (Mt 27,24). Proti pravičnim se zgrinjajo kamni, kot je bilo že davno v Danielovi napovedi (prim. Dan 7,25), in okoli Jeruzalema se vleče iliada brezbožnih. Kristusa pripeljejo na kraj Golgote (prim. Mt 27,33), kamor so prihajali zločinci in jih prebadali, dušili, križali in obglavljali – Golgota se nekako imenuje gola lobanja –, kjer naj bi tudi Abraham žrtvoval svojega sina (prim. 2 Mz 22,1-14); ta kraj je bil zunaj Jeruzalema (prim. Heb 13,12). Tam je bil torej pribit, tam je bil križan in je pretrpel najhujšo smrt. Zdaj pa glejte *Kristusa, križanega, za Jude pohujšanje, za Grke neumnost, za nas poklicane pa Božja modrost in moč* (1 Kor 1,23-24).

37. Vi, angelski voditelji, glejte križanega Kristusa (prim. 1 Kor 1,23) in jokajte! Zaradi trpljenja se je tudi za vas ustavilo teženje k zlu, čeprav ste bili prej enako nagnjeni k dobremu in zlu. Blagoslovljeni predniki, glejte križanega Kristusa (prim. 1 Kor 1,23) in jokajte! Prav zaradi vaših žalujočih molitev je Božji Sin prišel na zemljo in se združil s telesom, prek katerega je lahko nase prevzel križanje, kot zdaj vidite. Vi, zbor apostolov, glejte križanega Kristusa (prim. 1 Kor 1,23)! Zaradi njegovega usmiljenega trpljenja niste izgubili svoje prve poklicnosti. Bili ste prvi, ki ste se imenovali učenci Križanega. Množica mučencev, jokajte! Da bi zagotovil nagrado za vaše mučeništvo, se danes Kristus pojavi na križu. Skratka: o vi, ki ste vredni nebeškega kraljestva, jokajte za Kristusom, ki je bil zaradi vas obsojen na grenko smrt na križu! Nebesa, elementi, rastline, nerazumna bitja, jokate za križanim Jezusom! Ves vaš red bi zaradi starega greha propadel, če ne bi bil križan Božji Logos.

40. O roke Božje moči, zakaj so te z žeblji prebodli trdosrčni Judje (prim. Jn 20,25)? Potopite se v materino srce: s kakšnim srcem bom razumela vašo smrt? O preboden stran, iz katere je tekla kri – življenje iz (mojega) življenja – in voda, ki je očistila greh ledij (prim. Jn 19,34). O strašni žeblji, ki ste prebodli noge mojega Sina (prim. Jn 20,25), ki ste prebodli tudi moje noge in posušili mojo moč. Od žalosti se ne morem več dvigniti in sem obupala nad tem, da grem naprej. O sonce, upravičeno si se zatemnilo (prim. Mt 27,45) – tudi moje srce je od bolečine potemnelo, ko se je hkrati zatemnilo sonce pravičnosti (prim. Mal 3,20) – da bi zatemnilo preganjalce tistega, ki je prenehal sijati in je bil do tedaj ponizan. Toda naredi nas, Kristus, po svojem trpljenju vredne tudi vstajenja, po katerem nam je dano uživati tvoje telo, ki ni več umrljivo, ampak nemlinjivo in večno, hvaljeno na veke vekov. Amen.